

2437

פרוטוקול מס' 37/2
מישיבת ועדת הכספים
מיום ג' ז' שבט תשי"ח - 28.1.58
בשעה 09.00

השתתפו:

חברי הועדה:

- י. גורי - היו"ר
- י. אפרתי
- י. בדר
- א. בהיר
- ש. דיין
- נ. לוין
- א. הרצפלד
- ז. סוזאייב
- י. ספיר
- י. קרמון
- ח. רובין
- ז. צור

מוזמנים

ש. סרוקר - הממונה על התקציבים

סדר-היום:

- א. סדרי הדיון בתקציב
- ב. תקציב הפיתוח (מס' 2).

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.
הוזמנו הנקר לוועדת הכנסת בקשר לסדרי הדיון בתקציב.
אני מציע להטיל מלאכה זו על מר בדר ועלי.

אני רוצה להזכיר שבחרנו בוועדת משנה שהוטל עליה לעבד
סופית הצעת סדרי הדיון בתקציב. אמש ישבה הועדה 3 שעות, וסיכמה פה אחד

נת ההצעה שאביא עכשו לידיעת ועדת הכספים. לפי הקונסטיטוציה שלנו, אם משהו מתקבל בוועדת המשנה פה אחד, אין הדבר מובא לאשור הועדה אלא לידיעתה. אני מקווה שגם במקרה זה לא יהיו עוררין, ולאחר שנאשר את ההצעה גביא אותה בפני ועדת הכנסת.

וזו ההצעה שנתקבלה בוועדת המשנה:

א. הצעת התקציב השנתי תונח על שולחן הכנסת ב-1 בינואר,

ולא יאוחר מה-15 בו.

ב. שר האוצר יפתח בהרצאתו על מבנה התקציב ועל מדיניות

הכספים והשירותים בשבוע שלאחר הנחת התקציב על שולחן הכנסת;

ג. לאחר הרצאת שר האוצר יקויים ויכוח כללי על כל

חלקי התקציב, וועדת הכספים תוסמך לפתור סיד בדיון להכנת התקציב לקריאה שניה ושלישית;

ד. הועדה תביא לכנסת הצעת התקציב פרקים-פרקים, וההסתיגויות

שיירשמו על ידי סיעות בוועדה לפי הסדר הבא:

(1) אומדן ההכנסות יהיה כלול במסגרת הדיון על

תקציב משרד האוצר (ראה להלן);

(2) תקציב המשרדים, כל משרד בנפרד כולל חלקו

של המשרד בתקציב הפיתוח וסעיפים אחרים בתקציב הצמודים לאותו משרד;

(3) הצעת חוק התקציב.

ה. רצוי כי חברי הממשלה יבישו לפני הדיון על תקציבי

משרדיהם סקירה בכתב על פעולת המשרד בשנת התקציב השוטפת ועל מחכניות לשנת התקציב הבאה;

ו. הדיון על כל משרד - בכלל זה הנמקת ההסתיגויות -

יפתח בדברי השר ויסתיים בדברי תשובה של השר למתווכחים ולמסתייגים כאחד.

יור ועדת הכספים יוסיף לדברי השר אם יראה צורך

בכך בעקבות דיוניה של הועדה;

ז. הצעת חוק התקציב תובא לאחרונה על ידי יור ועדת

הכספים, ובדיון זה ישתתפו רק המסתייגים. הדיון בהצעת החוק יסתיים בדברי תשובה של יור ועדת הכספים. שר האוצר יוכל להוסיף לדברי יור ועדת הכספים, אם יראה צורך בכך.

ח. ועדת הכנסת תקבע לוח שעות לויכוח הכללי ולדיון

המפורט על הצעת התקציב לפי חלקיו השונים, לפי הסדר האמור בסעיף 4 לעיל. הזמן יחולק באופן יחסי בין כל סיעות הכנסת כתוספת מסויים לסיעות

המסתייגות להנמקת הסתיגויותיהם. תוספת הזמן לסיעות אלו תחולק באופן יחסי למספר חבריהן ולא לפי מספר ההסתיגויות;

ט. כל סיעה רשאית להעביר מהזמן העומד לרשותה בוויכוח

על משרד מסויים 30 אחוז מזמנה על מנת להשתמש בו בתחומי הויכוח על משרד אחר. אולם אין להוסיף על הזמן למעלה מ-30 אחוז מהזמן שהוקצב לה בוויכוח

על אותו משרד;

י"ג. על אף האמור בסעיף 9 תוכלנו סיעות שמספר חבריהן אינו עולה על זמן מהויכוח על משרד אחד למשנהו למעלה מהשכור הנזכר על מנת שתוכל להגיע לרשות הדבור עד 20 דקות בויכוח על אותו משרד.

י"א. סיעות האופוזיציה שרשמו לעצמן הסתיגויות יוכלו להעביר עד מחצית התוספת משעור הזמן שהוקצב למטרה זו על מנת להשתמש בה בתחומי הויכוח הכללי. יתרת הזמן תחולק באופן יחסי בין המשרדים שלתקציביהם נרשמו הסתיגויות, ובלבד שנאום על משרד אחד לא יארך יותר מ-45 דקות.

י. ספיר:

תוספת השעות להסתיגויות - מחציתן אפשר להעביר לויכוח הכללי ומחציתן לויכוח המשרדי?

היו"ר י. גור:

לא. נניח שאנו מקציבים 7 שעות לתוספת להסתיגויות. 7 שעות אלו מתחלקות בין 40 חברי סיעות האופוזיציה, אבל היא מיועדת למטרה מסויימת. במקום זה יש להם אפשרות של גמישות, אבל אין להשתמש בתוספת שנועדה למטרה מסויימת למטרה אחרת. אבל כדי למנוע אי-הבנה אני מציע שמר בזק ימחיש את הדבר בדוגמה אחת או שתיים, ובינתיים נעבור ללוח השעות.

ההצעה היא: לויכוח הכללי - 14 שעות לויכוח על המשרדים 41 שעות לפי החלוקה הבאה:

- האוצר - 2 שעות
- חקלאות - 3 שעות
- מסחר ותעשייה - 3 שעות
- פתוח - 2 שעות
- נשיא המדינה, הכנרת ופיקר המדינה - 1 שעה
- משרד ראש הממשלה - 3 שעות
- משרד החוץ - 3 שעות
- משרד הבריאות - 2 שעות
- משרד הדתות - 2 שעות
- משרד החנוך - 4 שעות
- משרד המשטרה - 2 שעות
- משרד המשפטים - 2 שעות
- משרד הסעד - 2 שעות
- משרד העבודה - 4 שעות
- משרד הפנים - 2 שעות
- משרד הדאר - 2 שעות
- משרד התחבורה - 2 שעות

סיכום השעות הוא: 14 שעות לויכוח הכללי, 41 שעות לויכוח על משרדים, 7 שעות תוספת להסתיגויות, יחד - 62 שעות.

זהו המבנה של מדרי הויכוח.

ועתה נשמע את הדוגמה שהכין מר בזק.

מר בזק:

לדוגמה לקחתי משרד שלו הוקצבו 2 שעות. לציונים הכלליים תיינה 13 דקות. אם ירצו להוסיף למשרד האוצר 30 אחוז מהמכסימום שיש למשרד זה, היינו 3,9 דקות - תהיינה להם 17 דקות. נניח שיש להם הסתיגויות ל-10 משרדים. מתוך 7 שעות להסתיגויות יש להם 136 דקות. אם הם מעבירים מחצית הזמן לויכוח הכללי, יקבלו 7 דקות לכל משרד; יוצא אפוא שבסך הכל יהיו להם 24 דקות לויכוח ולהסתיגויות על משרד האוצר.

אני מבין שחברי הוועדה מסכימים שמדובר
ואנוכי נופיע בפני ועדת הכנסת ונביא בפני

היו"ר י. גור:

מצעותינו לסדרי הדיון בתקציב.

ובטרם נעבור לסדר היום, ברצוני לברך את
חברי הכנסת לרוץ הנכנס לוועדה כמסקיף לפי החלטת ועדת הכנסת.

ועתה, אני מסכן את נפשי ורוצה להציע משהו
מארגון מסיבות אנו מטפלים בהכנת תקציב הפיתוח הנוסף שבוע ימים לפני
שננו נכנסים לדיון בתקציב לשנת 1958/59. ביום ד' ירצה שר האוצר וביום ב'
למחיל הויכוח הכללי. שורת ההגיון שלי, מכל מקום - אני מקווה גם של אחרים -
אנוסות שועדת הכספים אינה צריכה לקיים עכשו ויכוח נרחב על התקציב הנוסף.
אני מבין שיכולות להיות הסתייגויות, שאלות וויכוח קצר. הדבר שאני שולל הוא -
ויכוח נרחב עם הזמנת מומחים.

י. טוואייב:

איזו אפשרות אחרת קיימת?

האפשרות היחידה היא, שנעבור על התקציב
הנוסף וננסה לסכמו היום.

היו"ר י. גור:

אני מבקש אינפורמציה בכתב מה הם הסכומים
שהוצאו מתקציב הפיתוח, ומה הם הסכומים
שטרם נכנסו. לאחר שאקבל אינפורמציה זו אגיש את רשימת הצעותי.

י. בדר:

אני מבין שאנו מוותרים על הזמנת מומחים.

י. ספיר:

עכשו יושב כאן סר סורוקר. אם ירצה - ישיב מיד,
ולא - יכין את החמר לישיבה הבאה.

היו"ר י. גור:

אנו עוברים אפוא לפרק ההכנסות (קורא את הסעיפים)

ביחס לסעיף גביות על חשבון הלוואות - אני
חייב לציין שיש אי-בהירות בנוגע לחובות המגיעים
לאוצר. הייתי רוצה אפוא לקבל רשימת החובות המגיעים לאוצר, ואומדן החובות
שהאוצר היה יכול לגבות אילו היו משלמים לו באופן שוטף. אינפורמציה דומה
הייתי מבקש ביחס לרביית.

י. טוואייב:

בזמנו נתעוררה שאלה זו והחשב הכללי מסר לנו
חמר לא מלא. אני אכתוב אפוא לשר האוצר שאנו
מבקשים אינפורמציה מלאה מה הם החובות המגיעים לנו, מסי הם מגיעים ומהי
חלוקת החובות לפי השנים.

היו"ר י. גור:

וכן חלוקת החובות לפי ענפי המשק - תעשייה,
חקלאות וכו'.

י. טוואייב:

לגבי סעיף 40, הייתי מבקש לדעת מה הם הסכומים
שנכנסו מהבטוח הלאומי מהיום הראשון שהתחילו לקבל כספים ממקור זה.

לסעיף 55, הייתי מבקש לדעת איזה חלק מהסכום
של 25 מליון לירות מלווה שיכון עולים נכנס כבר.

הייתי מבקש לדעת מה היא הסיבה לגידול בהכנסות
מהבטוח הלאומי?

ה. רנבין:

מדוע אין הסבר מלא על ההכנסות?

י. ספיר:

קרן התמורה של ההענקה מחושבת על סכום המורכב

סר סורוקר:

במטבע זר או בלירות ישראליות?

י. ספיר:

מר סורוקר: בלירות ישראליות. במדיניות מסויימות התחילו האמריקאים לנצל חלק מהסכומים העומדים לרשותם לקניית סחורות באותה ארץ ולייצוא סחורות לארצות אחרות. לגבי דיננו זה יכול לעלות במטבע חוץ.

החשבון מבוסס על יתרות שנותרו עד 31.3.57 וסהכום של 5-6 מליון דולר וחלקנו בסכום של 35 מליון דולר עודפי מזון ו-25 מליון דולר מענק או הלוואות בניכוי מה שהכנסנו בתקציב המקורי. חשבון זה מגיע לסכום של 16,5 מליון לירות הרשום כאן.

אשר למלוות חוץ, הסכום המופיע כאן מורכב משני סכומים: 20 מליון לירות של המלווה הצרפתי. וממשלת צרפת אנו מקבלים שני מלוות: האחד בסכום של 5 מליארד פרנק, שהיה קשור בתכנית המשותפת שלנו להנחת צנור הדלק; והמלווה השני - אשראי ל-7-5 שנים בסכום של 30 מליון דולר לסחורות. מתוך שני מלווים, שעל הראשון קבלנו עד היום 2,5-3 מליון דולר, אנו מכניסים רק חלק מאותם 20 מליון נשקבל לזמן ארוך של 5-7 שנים.

י. ספיר: הכנסת סכומים אלה בתקציב הפיתוח קשורים בהנחה מסויימת

לגבי תפקידו של תקציב הפיתוח. ההנחה הייתה שתקציב הפיתוח מיועד לתפקידי פתוח לזמנים שעוברים את מסגרת האשראי הרגיל. כאשר בונים את תקציב ההוצאות להלוואות לחקלאות ותעשייה, צריך להביא בחשבון שההלוואות לא תנתנה לתקופה ארוכה יותר מאשר נתן לנו האשראי מבנו אנו צותנים את ההלוואות, כי אז החובות יגדלו יותר מאשר ההכנסות. ולכן צריך לשמור על איזון מסויים.

מר סורוקר: רצוני להשיב לך תשובה כפולה. האחת בתוך כלכלן: אין להשו

אדם פרטי לעסוק בממשלה. מה שמסנה לגבי תשלום החובות לממשלה הוא, באיזון מידה משפיע תשלום החובות או קבלת חובות חדשים על כמות הכספים הפועלים בשוק. אם תיקח לדוגמה את המדינה הקלאסית של חוב לאומי גדול, אמריקה, הרי השיקול הכלכלי של איננו גודל החוב המוחלט, אלא באיזון מידה היא מממנת את התשלומים על ידי חובות חדשים או על ידי הדפסת כסף.

התשובה השניה היא תשובה עניינית. בחלק ד' של התקציב, הכולל הוצאות לתקציב הפתוח נאמר "לתקציב הפתוח לתשלום חובות", כי במידה ויידרשו סכומים גדולים יותר לתשלום חובות, באותה מידה יקטנו הסכומים לפתוח. האלטרנטיבה של תשלום חובות היא - צמצם הפתוח.

אולם השיקולים הענייניים של ההוצאה אינם יכולים להיות מוכתבים על ידי ההכנסה. נכון שאסור לנו לתקצב דברים שמשך החזרתם הוא קצר. אבל כאמור אין להתנות שיקולים ענייניים של ההוצאה בהכנסה.

אשר לבטוח הלאומי, עד היום שאבנו ממקור זה סכום של 75,630,000 לירות. השנה התחילו בפעם הראשון בתשלום קיצבת זקנה, ולכן נזהרו בקביעת אומדן ההכנסה לתקציב הפתוח. אולם בדיעבד יוכלו להעביר לרשות תקציב הפתוח 8 מליון לירות. ודבר זה נתאפשר על ידי כך שתחילה היו צריכים לקבל קצבת זקנה מהבטוח הלאומי כל הזקנים מעל לגיל 65. אולם למעשה מקבלים רק אותם זקנים שאין להם מקור הכנסה, ומתברר שנמדינה ישנם זקנים שהם בעלי רכוש, ולפי חוקי הבטוח הלאומי אלה אינם מקבלים את קצבת הזקנה.

מ"ם היו"ר י. קרנמן: אנו עוברים לפרק ההוצאות.

י. ספיר: אני חייב לחזור כאן על הודעה שמסרתי במליאת הכנסת,

שבענייני השכון אינני מוצא את ידי ורגלי, לא בתקציב האורגניבלי ולא בתקציב הנוסף. לבניה במושבים הוקצב סכום של 485 אלף לירות. האם במציאות בונים בכל הסכום הזה?

מ. סורוסקי: 3 מליון לירות שהוקצבו לבני בהתישבות מתחלקים: 485 אלף לירות למושבים ו-2,515,000 לירות לקבוצים.

י. ספיר: ומהו הסכום 3;6 מליון לירות?

מ. סורוסקי: על יחשבון התכנית של 3,6 מליון לירות להרחבת קליטת עולים במושבים ובקבוצים אנו מציעים לתת השנה 1,8 מליון לירות.

י. ספיר: במושבים יש בניה של 500 חדרים. אם אינני טועה במושבים רבים ישנם משקים ובתים שאינם תפוסים. כיצד אפשר ליישב את הדבר הזה?

"תכנית להרחבת קליטת עליהם בקבוצים" - מה זה אומר?

מ. סורוסקי: משאלותיך אני מכין שאתה רוצה לקבל הסבר כולל על התמונה הזאת שהיא חלק מהתמונה הכללית של השכון. אני סוכן להזמין את מר טנא שימסור לועדה הסבר זה.

היו"ר י. קצנמן: החלטנו שלא להזמין מומחים, ואם נזמין את מר טנא, נצטרך להזמין מומחים מכל המשרדים. אני הייתי מציע שהתשובות תהיינה תשובות תקציביות.

י. ספיר: בענין זה אני עומד על הזמנת מר טנא. יש תכנית של השיכון בחקלאות שהופיעה בתקציב האורגנינלי. באופן בלתי-צפוי מופיע סכום נוסף של 3 מליון לירות. אני מעונין לדעת אם זוהי רק השלמה של כל סעיף וסעיף המופיע בתקציב האורגנינלי, או שאלה הם דברים חדשים שלא היו בתקציב האורגנינלי.

מ. סורוסקי: תמונה מלאה ומדויקת על מצב השיכון וההתחייבויות שלנו לשנים הבאות, אפשר לקבל מדברי ההסבר לתקציב 1957/58. בדברי ההסבר לתקציב 1958/59 ניתן הסבר על ההוצאות שהוצאנו על חשבון התכניות הישנות מתוך התכנית הכללית שהיתה לנו. כן אפשר למצוא בדברי ההסבר לתקציב 1958/59 פירוט מקומות הבניה, סוגי השכון ומספר היחידות.

אשר לתוספת המוצעת כאן, השנוי היחיד הוא בזה, שאגף השיכון בונה את כל בנייני הצבור השייכים למקום בשיתוף עם משרד הדתות לגבי בנייני דת, בשיתוף עם משרד החינוך לגבי גי"ס.

(המשך הישיבה רשם אפ')

לפני כן רשמה מא.

א.פ.

ש. סורוקר:

יש להבדיל בבניה בין תכנית הבניה המאושרת לבין הסכום התקציבי. מאחר שאת 9 מיליון הל"י נתחיל לבצע רק שם אבל בינתיים קדמנו ביצוע תכניות שאושרו ואנו מבקשים את אותם 9 המיליונים לחלק על אותם סעיפים במסגרת התכניות שאושרו. כלומר, רק מבנה סעיף 150 משתנה. לגבי תכנית שהיתה עם הסוכנות לביצוע בשנים 57/8 ו-58/9 הסוכנות נותנת עכשיו עוד 20 מיליון למימון, וזה מופיע בסעיפים מ-140 עד 146.

מ. קלמר:

כשנגיע לסעיף הלואה ל"אל על" אנקש לא לדון בכך אלא להזמין את ב"כ החברה לדיון.

היו"ר י. קדגמן:

סכמנו שאין נכנסים לבידור רחב ואין מזמינים מנהלי משרדים ומסונים אלא מסתפקים בהסברים התקציביים של ב"כ האוצר. אמסור בקשתך ליו"ר הועדה.

ש. לורנץ:

כמה יחידות דיור נבנו עד כה בקיבוצים, לקליסת עליה חדשה וכמה משפחות נקלטו באמת, כמה יחידות תפוסות אמנם ע"י עולים חדשים?

ש. סורוקר:

אמציא תשובה על כך בכתב.

י. ספיר:

בתקציב זה מופיע סכום שמצטרף ל-20 מיליון ל"י שמתכסה למעשה ע"י הסוכנות, ושאלו לא היה אנף השיכון המבצע אפשר היה בכלל להוציא זאת מכאן. סעיף 22 המיליון בכלל אינו מכוון לכך אלא לתכנית אחרת במימון הממשלה. אתה טוען ש-9 מיליון הלירות שמופיעות פה, למעשה מוצאות לא לאותם דברים שנזכרים פה, ודוחים בניית אלפיים היחידות לשנה הבאה. בתקציב המקורי הסכום מחולק לפי סעיפים מסויימים עם תכנית ופירוט לגבי הסכום הכולל. אם כאן מול סכומים אלה לא מופיע שום דבר, אני צריך להניח שכל אלה הם סעיפים שאין להם סעיף מקביל בתקציב המקורי, ואז אתה צריך לומר איזה סעיפים אתה בא להגדיל בדיוק. בודאי שיותר לי לבקש אינפורמציה זו, ושנית, מה הם 9 המיליונים בתקציב הקודם.

כן אינני מבין מה ההבדל בין הצריפים האלה של אזבסט לבין הצריפים ההם. מהי החלוקה הזאת לשני מקומות?

ש. סורוקר:

אמרת כי יש להבדיל בתקציב בין תכנית ובין תקציב שמוצא באותה שנה. בתחילת השנה הגשנו תכנית לבנייה, יחד עם הסוכנות, של אלף צריפים, שכל אחד עלה 2800 לירות וכל התכנית היתה צריכה לעלות 2,800,000 ל"י, והפרוביזיה של הממשלה היתה באותו זמן מיליון ל"י, והסוכנות אף לא נתנה מאומה. עכשיו באה הסוכנות ונותנת 1,5 מיליון על תכנית זאת. כלומר, היתרה הכללית לשנים הבאות תהיה 300 אלף ל"י. עכשיו אני מגיע לתכנית חדשה לבניית 1500 צריפונים מאזבסט, שכל אחד מהם עולה 2400 לירות, וזאת אנחנו מבקשים לבנות בוסף ל-1000 הצריפים שמנינו לעיל, וזאת בלי השתתפות הסוכנות.

ש. לורנץ:

האם יש באמת צורך עכשיו, כשאין זרם עליה חזק לארץ, שוב להשקיע סכומים כאלה בדבר פרוביזור, והאין אפשרות להימנע מכך ולגשת רק לבנייה?

ג. לוי:

משום מה, לגבי אלף הצריפונים משאירים, זנב של 300 אלף ל"י ואילו פה פתאום מסמנים בבת

אחת. מה הוא החישוב?

י. ספיר:

מה גורל הצריפונים שעוזבים אותם?

ש. סורוקר:

לפי התחזיות של אפשרויות הבניה בשנה הבאה והתקציב שיעמוד לרשותנו, אנו מקוים שנגיע לחיטול מוחלט של הברזנים והפחונים, אבל לגבי הצריפונים אין לנו כסחון, כי זה מותנה בעליה.

י. ספיר:

מהי הקרן להלואות נוספות?

ש. סורוקר:

יחידת בנין קבע ליושב צריפונים עולה בסביבות

6000 ל"י. אנו יוצאים מהנחה שנקבל מן המשתכן 1500 לירות כהשתתפותו המימון. יש מקרים שאיננו יכולים לצפות להשתתפות זו מצידם, ואז מופיע המעיף הזה של הלואות נוספות.

י. ספיין: מי קובע אם יש לו אפשרות להשתתף או אין?

ש. סורוקין: אני מוכן לברר בדיוק איזה ועדה קובעת זאת.

י. ספיין: האם מבצעים את הבניה ע"י אגף השיכון באופן עצמאי או באמצעות חברות השיכון?

ש. סורוקין: אני חושב שהשיטה היא משולבת, ועוד אתן לך תשובה מוסמכת בענין זה.

י. ספיין: אותן שאלות שלא ניתנה תשובה עליהן, עוד תינתן.

סעיף 20: תעשייה ומלאכה

י. ספיין: מה פירוש המימון ל"פיניציה", בשטח" הזכויות המלוטשת? האם זה מכוון לסידור ורכישת מכוונות לענף חדש שנקרא "זכויות מלוטשת"? נאמר לי שהציוד הדרוש והסידורים הכרוכים בזה הם רחוקים מהסכום הנקוב.

בתעשיית הקרמיקה יש שני מפעלים שכאילו עוסקים באותו דבר. האם נבדק הדבר והאם מוצדק שלגבי ענפים אלה יהיה מקום לכפילות מסויימת בשני מקומות שונים? האם יש הצדקה שישקיעו סכום זה בדבר שאולי אין בו עוד ניצול מלא, וזאת בשעה שנתקלתי בתעשיות קטנות שנקשו הלואה של 10-20 אלפים ל"י לשיפור תהליכי הייצור, ולא קבלו.

הוא הדין בתעשיית העץ. מדוע דבר זה מחייב השקעה גדולה כל כך, אם זו השקעה של פיתוח ולא של הון-חוזר.

בנשימה אחת באים להקים את "אוצר ישראל לתעשייה", שבא לחסל למעשה את "האוצר לתעשייה". לשם מה להקים מוסד ולהשקיע עוד 100 אלף ל"י? אינני יודע מדוע יש להקים מוסד שיהפך לבנק ולא רק למוסד המרכז כספים. מדוע אי-אפשר היה להקים את המוסד הזה כבנק לאמיסיה בלבד, ושכל הפעולה הבנקאית פרופר-תיעשה במכשירים הקיימים?

אשר לחברת "אינקודה", מה פירוש "כיסוי" השקעותיה של הממשלה במפעל? האם זה נוסף על 500 אלף הלירות שהושקעו? ולאחר מכן, האם יש נטחון שהעסק הזה יהיה בעתיד יותר טוב ויעיל משהיה עד כה? מה היה מאזן החברה הזאת, שהממשלה היתה שותפת בו ב-50%?

י. סוזאין: היה רצוי מאד לחלק כל סכום לציוד ונסף. האם אפשר לקבל תמונה כללית מה עשו במשך שנה-שנתיים בתעשייה, מה השקיעו, וכן פרטים על שלבי הביצוע של התכניות ומה חלק ההקצבות ששולם כבר למעשה, ומה חייב האוצר במעיף זה במובן הקופתי לאלה שכבר אושרו?

אשר לתכניות הכלליות, האם אפשר היום לראות את התמונה הכללית, מה הושקע בשנתיים-שלוש השנים האחרונות בתעשייה ומה בוצע כבר, ומה נמצא עדיין בדיון. ישנם מפעלים רבים שהוקצב להם חלק מהסכום הדרוש והם בשלב הקטנה. מה נמצא אצלנו בדרך?

במעייף הקרמיקה: היה מפעל "לפיד" ו"חרטה" רכשה אותו. מה זה "לפידאור"? מתעורר חשש שאולי הלואה זו ניתנה לרכישת המפעל, והייתי רוצה לקבל אינפורמציה בענין זה.

ש. לורנץ: מה האחוז המבוצל מן הפוטנציאל התעשייתי בדרך כלל ובמיוחד באותם מקצועות שזוכים עכשיו לקבל מתקציב זה, ואולי גם מהתקציב הכללי של הפיתוח לשנת הכספים הבאה? במעיף הלואות להון חוזר לתעשיות יצוא, יש סכום קטן מאד לעידוד היצוא החקלאי. איך עונה סכום קטן כל כך על בעיה זו?

ש. סורוקר: אשר לשאלות הכלליות שנשאלו, בדבר ניצול פוטנציאל, מה"כ השקעות, תכניות לעתיד וכו', אני בטוח ששר המסחר והתעשייה יעלה כל זאת בהתקיים הדיון הגדול, והוא גם מכין חומר סדויק על כך. חלק מאותו חומר נמצא בדברי ההסבר לתקציב הבא.

תכנית "פיניציה" מוכרת על הכנסת מכונות לשיפור השיטה הקיימת, לייצור זכוכית טובה יותר, ולא מדובר פה על הפרוייקט הגדול יותר במבינות דיסונה לזכוכית-פלינט בסביבת דיסונה, ועל המתקן לשטיפת-חול בדיסונה.

י. ספיר: לי נאמר שהסכום המוקצב חורג ממסגרת המכונה והסידורים הדרושים במסגרת הקיימת.

ש. סורוקר: כל התכניות האלה מבוצעות לאחר שהן עוברות כל שלב הנדיקה ע"י סכנאים של משרד המסחר והתעשייה וכלכלנים ומהועדה הציבורית שחייבת לבחון אותן, כולל בעית השיווק והמחירים. כך שאינני מניח שישנה כפילות בשטח הקרמיקה או שהדבר לא נבדק לפני ההחלטה. בקשר ל"לפידאור" אתן תשובה סדוייקת לאחר שאשאל את מנהל חטיבת התעשייה, והוא הדין לגבי הכמות הדרושה לתעשיית תיבות "ברוס".

י. ספיר: ענין תיבות "ברוס" נמצא בתהליך מסויים של נסו וטרום בתקבלה החלטה סופית אם זו החיבה הרצויה למאס פרודקשן". לפני שיש החלטה כזאת, השקעה של 400 אלף ל"י נראית לי כבלתי מתאימה למטרה.

ש. סורוקר: אשר ל"אינקודה", השקעה זו היא סך-הכל ההשקעה הממשלתית בחברה. בדברי ההסבר, בעמוד 988 ניתן הסבר מלא על החברה, מאזנה ופעולתה, רווח והפסד ותכניות לעתיד. ההשקעה הנזכרת היא לחברת-הגז, הכוללת ארבעה מפעלים. זה רק חלק של היוזמים שיצאו עכשיו, אבל נשארו עוד בעלים פרטיים.

אשר להבדלה שח"כ סוזאייב ציין, בין ציוד וכסף, גם כעת נקטנו באותה שיטה. הסכום הרשום כאן הוא באמת רכישת ציוד משילומים או השלמת מתקנים קיימים.

ס ע י פ 25: מחצבים ומכרות

י. ספיר: לפי מה שנמסר הושקעו בתמנע 18 מיליון ל"י, וכיום ברור שהסכום יעלה ב-10 מיליון על המסוער. מתברר שכל התכנית הזאת, שלה סיועדים גם 4 מיליון ל"י אלה, היא חלק מ-28 מיליון.

ש. סורוקר: התכנית המקורית היתה על 14,5 מיליון ל"י. פירוט מלא נמצא בדברי ההסבר להצעת התקציב 1956/7. היא לא כללה הון חוזר ולא הון להוצאת המפעל. תוך כדי ביצוע השתנו כמה דברים וחלה התיקרות, והסכום הזה יהפוך ל-19,175,000 ל"י, ולסכום זה יצטרפו בין 500 ל-600 אלף ל"י להוצאת המפעל וסכום נוסף של 3-3,25 מיליון ל"י להון חוזר. יחד זה יגיע ל-24,5-24 מיליון ל"י, ואלה הם 10 המיליונים שמיחסים אותם ל-14,5 מיליון הלידות, אבל באמת אסור לציחס אותם אליהם, כי שם לא כללנו את הוצאות ההוצאה.

י. ספיר: למעשה זה רק 5 מיליון ל"י יותר ממה שתוכנן מראש. אנו נגשים להפקה של תוצרת מסויימת. ההשקעה המוגדלת יכולה להפוך רנטביליות לאי-רנטביליות. לא נייער בסכום 24 מיליון לירות אלה נחושת בארץ, אלא צמנט-נחושת שאותה נשלח לאיטליה ורק שם הפכו אותה לנחושת נקיה ויחזירו לנו את הנחושת לתצרכתנו, ואם ישאר עודף - או שנמכור זאת באיטליה או נביא לכאן ונמכור בחזרה. לפני שנתיים לא שמענו שהמדובר על יצירת נחושת-צמנט שצריך לשלחה לאיטליה ולהחזירה, אלא דובר על כך שפה בעשה נחושת. סימן שמצב הידיעה, גם הטכנית וגם המדעית, של כל העסק הזה לא היה על רמה מכסימאלית. אין לי בטחון, לפי כל הנתונים שאני שומע, שכיום אנו יודעים בדיוק נמרץ שזה כבר על הדרך הנכונה, ולא מן הנמנע שגם מה שנקבע כיום הוא בגדר של ניסוי. ניסויי אין עושים תוך ההשקעה המוטאלית, אלא בהשקעה קטנה בצורה זו או אחרת שתבטיח לנו כי אם תהיה הצלחה ילכו להשקיע. הויכוח בין המומחים על שיטות העיבוד היו במצב כזה, שפעם

הצעה בשיטה אחת ופעם בשיטה אחרת. מה המצב כיום, אינני יודע.

גם הצעה זו בנויה על כך, שמתוך כל מרבצת הנחושת
הנמצאת בקח אותו חלק שהוא בעל האיכות הגבוהה ביותר ונשאיר שם בתור פסלת
גם החלק הגדול ביותר - מה שבלי ספק ייקר את הוצאות הכרייה לטובה. חושת
בלמית. הנתונים שלנו שם אינם נוחים ביותר, מבחינת מים וחשמל. שאלתי היא:
קיימת הנחה, לא בלתי-מבוטסת, שכל הקלקולציה של המפעל הזה היום, מחר
תמחרתיים, בתנאים שלנו שם, באיכות החומר ובהשקעה שצריך לעשות עליה אינן
שאיפת אמורטיזציה, הופכת את כל המפעל הזה לבלתי-רנטאבילי ולמיצר במחיר
שגמטיד יהיה גבוה מן המחיר הבינלאומי, ונצטרך לתת סובסידיות ופרמיות.
מבלי להסתכן בענייני סנטימנטים אני שואל אם מותר ומוצדק כיום, לאור הידיעה
שבידנו להיקיע 24-27 מיליון ל"י בענף שמלכתחילה ייצר מצרך שיצלה לנו
יותר ביוקר ממה שעולה מצרך זה, ואם הערך המוסף הזה מצדיק שכל דולר
נאסף יעלה לנו כך וכך לירות? האם לא מוצדק יותר לחכות קצת?

ש. סורנסון:

יש ערכוב פרשיות בבקורת, והבקורת אינה מדוייקת
ומבוטסת על עובדות לא נכונות. מפעל הנחושת הוצע
להקמה אחרי שנבדק במתקנים חצי-חרשתיים ונסיוניים. (קורא קטעים מדברי
המנכ"ל בנדון בתקציב הקודם). השיטה שלפיה מופקת הנחושת, פשוטה. השימוש
במיקרו בעולם הוא בנחושת אלקטרוליטית. התכנון הראשוני של המפעל תוכנן
על 14,5 מיליון ל"י, ואחר כך באו שינויים בתהליך ההקמה שמסתכמים ב-19
מיליון ל"י. בערך. ההערכה של כדאיות המפעל נעשתה בזמן שהמחירים בעולם
עמדו בסביבות 900-950 דולר לטונה, ואז לקחו בחשבון בקלקולציה מחיר של
620 דולר - מחיר שהיה בערך ממוצע של המחירים הריאליים של שנים נורמליות
במחירי נחושת במשך עשר-חמש-עשרה השנה האחרונות.

ענין המים והחשמל נלקח בחשבון בקלקולציות.
המפעל יצרוך כ-7000 קוב מים ליממה ויקבל זאת מקידוחים במקום ובסביבה,
וכן הוקם מתקן לטיהור מי-התהליך שיחזיר כ-6000 קוב בחזרה. גם מחירי
החשמל נבנו על מחירים של יצירה בדיזל-גנרטורים מקומיים.

בינתיים, לשינוי הקלקולציה הזאת של 620 הדולרים
ומכום ההשקעה, תרמו שתי עובדות-יסוד שמשנות כיום את החישובים: א) מחיר
הנחושת, בניגוד למה שהיה קיים במשך 20-25 השנים האחרונות, נמצא בתחתית
של 531 דולר, ונמצא כעת בפרוגרסייה ומתחיל להתקדם.

ג. סוזאין:

בעתון כתוב שהמחיר הוא 165 שטרלינג, שזה
462 דולר.

ש. סורנסון:

אני מדבר על 620 דולר לגבי סוג נחושת מסוים,
כי אותו סוג נחושת שלגביו דברנו על 620 ירד
ל-531. זו היתה גם עובדה שגרמה להצטברות מלאי רציני של נחושת; ב) השקעה
נוספת שחלה במפעל במשך אותן השנים. נוסף על כך יש להביא בחשבון את
ההתייקרות. כשבאנו לבדוק את הקלקולציות לשנה הבאה, ה"ברייק-איבן" של
הכדאיות נשאר בסביבות 600-610 דולר, כי אנו מחשבים זאת על דולר שהוא
2,65 ל"י דולר-יצוא. כדי לקיים את הדולר המוסף שמהווה 50% מערך
התוצרת ושנותן לנו 3,5 מיליון דולר על 6500 טון וערך-מוסף של 1,75-2
מיליון דולר; זאת נוכל לקבל ב-2,65 אם נפיק עפ"ה יותר מנחורת ונחכה
אתה לשנים שהמחיר יעלה.

יש כעת בעולם תופעה שלא היתה שנים רבות. מחיר
הפלדות נמצא במינימום שלא היה ב-15 השנים האחרונות. יש ירידה פנטסטית
בעולם כיום של מחיר חמרי-הגלם, ובכלל זה הנחושת. אני יכול לייצר את
הנחושת ב-2.65 על 620 דולר או בכרייה סלקטיבית, או שלא אכרה בממוצע
את ה-1,6 אלא את ה-2. אינני יכול לפרש את העובדה ולהתייחס למה שיקרה
בעתיד, אבל הסטייה במסגרת המשק לגבי מה שתוכנן, אינה מהווה אסון בהשוואה
לערך המוסף שעולה לנו הדולר לגבי מוצרים אחרים שאנו מייצרים.

ג. לוי:

מפעלי תובלה: ראיתי שהמכום המקורי היה הלואה של
200 אלף ל"י ועכשיו מוסיפים 500 אלף. כלומר, בזמן
שהיה התקציב הרגיל ל-8/1957 כבר היה ידוע כמה כסף יהיה נחוץ לתת. עכשיו
אני רואה שזה תשלום שבי. כמה אפשר להסביר הגדלה זו? שנית, מה המכום
הכללי שצריך לתת ולכמה שנים נותנים זאת?

ש. סורנסון:

מפעלי-תובלה בצעו מאז הקמתם שלש רכישות יסודיות.
ב-1955 נרכשו 16 מכוניות, ב-1956 - 21 מכוניות
והשנה יש רכישה חדשה שלא ידענו עליה מראש.

ז. סוזאיב: בעת הדיון בתקציב הראשון של 1957/8 או בעת דיון על העברות מסעיף לסעיף הופיע ענין מפעלי-תובלה ובקשתי לקיים דירור ממה. אינני יודע כיצד קרה שהבירור לא קויים. כולנו קבלנו תזכירים מכמה חברות אחרות, בתוכן "שלב", הנוגעים לקומפלקס היחסים בין חברה זו שהיא ב-75% חברה מסלתית לבין קואופרטיבים אחרים. טוענים שחברה זו, שהוקמה למטה מסויימת ומוגדרת ובתנאים מסויימים, כיום היא מקבלת אופי מסחרי כללי ומתחילה להוביל סחורות בכלל (ופה גם ענין אילת), והיא כאילו מועדפת על-ידי הממשלה בתקציבה להבאת מכוניות חדשות שאחרים אינם מקבלים. יש טענות של הפליה וכאילו מין של מונופולין.

אבקש את היו"ר לכלול זאת במסגרת הבירורים לקויים התקציב 1958/9, אבל שגורל הדיון הפעם לא יהיה כגורל הדיון שהיה צריך להתקיים לפני שנה. זו שאלה מכוונת ואני מציע שועדת-משנה תשמע אולי את ב"כ הקואופרטיבים. אם תגיד שנעביר זאת למסגרת הבירור הכללי על התקציב, אסתפק בכך.

9 ע י ף : 30 ח ש מ ל

ז. לוי: כתוב פה שיש צורך בזירוז הקמת התחנה. האם אפשר להבין שצריך היה לתת ממילא מכום זה? שנית, בכמה זמן זה יזרוז את ההקמה בהשוואה לתכנית המקורית?

ש. בזק: בסיכומיה בדבר העלאת התעריפים העלתה הועדה את ענין הקמת תחנת הכוח בחיפה.

(המשך הישיבה רשמה עע).

לפני כן רשם א.ס.
ע.ע.

א.ס. (משי)

ב"דברי ההסבר של התקציב לשנת 1959
באגף מספדש, כי 10 מיליון הל"י שהיו רשומים בתקציב אינם מספיקים
לביצוע עבודות פיתוח החשמל באותה שנה, וקידומו להפ"ן אסימיה נוספת
בשיעור שתעלה על 10 מיליון ל"י, כי הצדדים הם למעלה מ-20 מיליון ל"י.

לגבי התכניות, נדע כי אין זה תכנית
חדשה. זוהי תכנית הנמשכת זו השנה השלישית - היא באה לבצע לפי תכנית
מסוימת של השנת תחנת סוכריר, אשר תהווה אח הקפיצה הגדולה בתוכנית.

לגבי התכניות לעתיד, היתה וועדה
היא מיוזמת של חברת החשמל שהגיעה למסקנה כי יש לקדם גם את הבנייה של
תחנת ח'פה (2), המקבילה בהיקפה לתחנת סוכריר. מסקנות וועדה זו הובאו
כסדר הועדת השרים לעניני כלכלה ולדינוני הממשלה לקראת התקציב לשנה
הבאה. הממשלה מינתה וועדה שרים מיוחדת שתברוק את הבעיה מבחינת
התצרוכת. ברגע שהוועדה חסכת סופית את דינוניה, נדע אם בשנה הבאה אנו
מולכים לביצוע תחנת ח'פה (2), שהצורך לכך כבר הוזמן, או שנסתפק
במשקעות לפיתוח הרשת.

ת ח ב ו ר ה

א. ספדש: מה גורל הקרקעות של נמל הקישון?
לא הבנתי במצבו למה הפקיעו אותו.
אולי אפשר לדעת מה מתכוונים עכשיו לעשות בהן?

א. ספדש: הממשלה הקצינה בתקציב הנוסף 3 מיליון
ל"י ל"אל-על". אני יודע כי ההלוואות
לחברה זו מביעות לעשות מיליוני ל"י. האם יש בממשלה דינונים או מחשבות
לגבי צורת ההשקעה הזאת, האם זו תהיה הלוואה לשנים רבות, או שהממשלה
תשנה את צורת הבעלות?

א. ספדש: באיזה מצב נמצא נמל הדייג בקישון?

א. ספדש: אני מסכים להחלטת הוועדה לא להזמין
שום גורם בקשר לתקציב הנוסף, אולם
לא אוכל להצביע על ההשקעה ב"אל-על" כל עוד לא אקבל מנציגי חברה זו
הסכמים על ענינים מסוימים. אני מבקש באופן יוצא-מהכלל להזמין בקשר
למשיך זה את נציגי "אל-על", או למנות וועדת משנה לענין זה.

הי"ר: הדייג על "אל-על" יכול להתקיים בטמנרת
הדייג על התקציב לשנת 1959/9.

א. ספדש: ישנם דברים שאינם ניתנים לדחייה.

הי"ר: אני מציע שחבר הכנסת קלמר ינסח את
שאלותיו, אעביר אותן ל"אל-על" ואבקש
ביאורים בהקדם.

א. ספדש: בהתאם לתכנית האב של פיתוח הקישון,
התקציב הבא כולל, למעשה, התחלת ביצוע
עבודות באיזור הקישון. ישנה תכנית לשתי עבודות יסודיות: התחלת חפירת
מעגן בשביל מיקום המספנה והתחלת הקמת המספנה.

באשר לגמל הדייג בקיטון, הוועדה
הושלמה ועקב התנגדות האגודה נסלח סגן, הממונה לטובת הבאה, זמן
הדייגים מנסלח סגן בענין הדייגים, עם החלפת שנת התקציב הבאה.

י. ספיר:
התכנית לגבי הקרקעות הקיטון בשיעור
נכלל הקיטון נבונה על תעלות וניצול
מעשיית, למעשה, המספנה כפעם מנסלח את התכנית הזאת. המספנה איננה
זקוקה ל-2000 דונם, כדוע לא לסכור את הקרקעות לתעשייה?

ש. סורוקר:
תשובה סלאה על שאלת חבר הכנסת ספיר
חינתן במסגרת ההסברים על תכנית

הקיטון.

אשר ל"אל-על", פרטים סלאים על הסאון
וחשבונית רוח והפסד נמצאים ב"דברי ההסבר".

אשר לצורת השתתפות הממשלה ב"אל-על",
מתנהלים כרגע דיונים. האוצר ומנכ"ר המדינה על הצורה הנכונה של
הבעלות, כרגע שמדיונים ייגמרו, מסקנותיהם יובאו לידיעת הוועדה.

ד ו א ר

י. ספיר:
הוכסח בזמנו שיוכאו בפנינו פרטי
ההוצאות הנוספות, שנוכו מההכנסה
הכוללת ואינן סופיעות בתקציב הנוסף.

ש. סורוקר:
בתקציב הרגיל יש פירוס סלא של
חוספת ההוצאות האופרטיביות של
משרד הדואר והתחבורה - שאושרו ע"י הכנסת.

ש י כ ו ן

ש. סורוקר:
חלו שינויים בפרטי סעיף זה, אביא
אותם בכתב לישיבה הבאה.

י. ספיר:
כדוע אי-אפשר גם באוסדן וגם בניטון
המעיפים להפריד בין המסלה לבין
הסוכנות, או שהמסלה תכצע את השיכון כולו ותקבל מיסון מהסוכנות,
או שהסוכנות מעשה זאת ותקבל מיסון מהמסלה.

הי"ר י. גורי:
חבר הכנסת ספיר מערבב שתי פרשיות:
שאלת הסדיניות וטבנה התקציב, אם
הסוכנות צריכה לבנות או לא, זוהי שאלה של סדיניות.

ש. סורוקר:
לפני שלוש שנים, כאשר התחילה להיות
ערבובית פרשיות בין הסוכנות והמסלול
בקשר לבנייה, באה פנייה מצד חברי וועדת הכספים לראות את התמונה
הכללית. לשילוב עם הסוכנות יש גם מניעים פוליטיים - להראות את קצב
הבנייה כלפי חוץ.

ערבוב הפרשיות במימון החלק, בדרך-
כלל לשני סוגים: היו סעיפי הכנסה מרוכזים, ובצד ההוצאה היה פירוס
עניני, כאשר הוגברה העליה קיוונו להשיג מילווה, ואז בפעם הראשונה
באה תכנית בשיתוף עם הסוכנות, וההפחתה היא בסעיף עצמו.

תשובה: 1977

אם הסוכנות צריכה לנצל בעצמה את היכולת
שיכולן באמצעות הכלים שלה - זוהי תשובה
של סוכנות שאיננה יכולה. אני יכולים לדרוש בהירות בפירוש
התשובות, כדי שנוע מהם השתתפות וכו' וזהו השתתפות הממשלה.

הליון את לרשות מקומית

בניינין למוסדות ציבוריים

תשובה: 1977

תקציב זה הוא למעשה בעד חוספות של
בניינה ממלכית או רכישות באמצע השנה.
השם החלקים האחרונים שבטעמי זה, כגון בניית בתי משפט, בניה של
בניינים משלתיים גדולים, סעיף זה בא לקדם רכישת בניינים או חלום
לפי קוק, תושפת אגף וכו'.

תשובה: 1977

הכוונה של סעיף זה מטעה.

תשובה: 1977

אבקש לדרוש את בניית בית המשפט בתל-אביב.

תשובה: 1977

זו כרגע לא שאלה תקציבית, כי אם תכנונית.

מפעלי זכרון

תשובה: 1977

כל שנה יש הסכם בין האוצר לבין הסוכנות
על השתתפות במפעלי זכרון.

תשובה: 1977

במה הושקע עד היום, והאם בהקצבת סכום
זה הועברו לסוף פטור?

השקעה בקרן המטבע

השקעה בבנק הבינלאומי

קופי נפט

עבודות ציבוריות

רזרבה

תשובה: 1977

אבקש לקבל את התשובות לשאלות שטרם
קיבלתי.

תשובה: 1977

מהו מצבנו על התקציב, אני מבקש
מתברר הוועדה להכין את ההסתייגויות.